

ket valósít meg stílusa is, ez gondosan épített, fegyelmezett széppróza. A kötet három tanulmánya a tizennyolcadik század *finn de siècle*-jével foglalkozik, így a *Kazinczy emlékezete*, a *Piatál Széchenyi* és a *Bihari remete* címűek, három pedig napjaink irodalmához kapcsolódik. (*A líra halála*, *Az újabb regényről* és a Proust-élmény nyomában címűek.) Mintha szándékos lenne ez az összeállítás! Mint ha a letűnő klasszicizmus korának emberei mellett korunk klasszicizmust kereső vágyairól beszélve Halász Gábor: erről beszél minden sorában.

„Minden tanulmány kicsit önvallomás is, nemcsak tétel, hanem lélek-állapot. Megírásához ihletettség kell, mint a vershez és élmények, mint a regényhez.“ Halász Gábor szavait idéztük s izgat az a feladat, hogy ömagát is keressük tanulmányai olvasása közben. De Halász mégsem lírikus, legalább is nem lírikus úgy, ahogy ezt a szót a romantika óta értelmezzük, lírája rejtett líra, úgy beszél önmagáról, hogy ugyanakkor az is igaz, az is hiteles, amit Kazinczy-ról vagy Bessenyeiről mond. Az ilyenfajta líra a legnehezebb műfaj, de Halász Gábor a legyőzött nehézségek, a *difficulté* vaineel mestere is; mestere olyan korban, amikor már az irodalmi tanulmány sokat vesztett régi nemességéből. *Az értelem keresése* azonban nemcsak nemes, hanem érdekes könyv is. Halász számára az irodalom érdekes ország, ahol mindenütt meglepetések és kalandok várják az embert, könyvét ez is jó olvasmánnyá teszi. Emberi olvasmánnyá pedig az, hogy számára az irodalom „személyes ügy“, sok erőnye mellett már csak ez az egy vonása is joggal követelheti az irodalom tanárainak rokonszenvét.

Baróti Dezső dr.

Dr. Révai József: Levelek a világnézetéről. A Szegedi Piarista Diákszövetség „Vademecum“ füzetekinek 4. száma. Szeged, 1937. 62. l. Ára 70 fillér.

Révai József Utravaló-i immár közkinccsé lettek nemcsak a diákok, hanem a felnőttek számára is. Minden évben oly értékes, az ifjúság, de az érettebb lélek számára is annyira lekötő kérdéseket tárgyalnak, hogy szinte várjuk azok megjelenését.

A negyedik, most megjelent füzet talán a legértékesebb; s bizonyos távlatból nézve mondhatjuk, — legnagyobb feltűnést keltő olvasmány is lett — éppen időszerűségénél fogva.

A világnézetek kiélesedett harcában, melynek hullámai elérnek mindenkihez, szegényhez, gazdaghoz, öreghez és ifjúhoz egyaránt, — a legifjabb érett nemzedék: a középiskolás nagyobb diákok, vagy diákság általában tájékozatlanul áll és bizonytalanul nézi ezt a mindinkább fokozódó küzdelmet. Ezekhez a kérdésekhez a hozzászólás nagy feladat s nem elég hozzá a szakismeret és tudás. Egyik főkéllék a mód, a forma, a szerző, az író módszerbeli jártassága. Ezt találjuk meg Révai Józsefnél. És éppen ezzel kapcsolatban jegyzete meg *Schätz Antal* professzor, hogy a füzetben tárgyalt kérdésekről más alakban egyelőre nem is lehet szólni s legalkalmasabb kifejező eszköz volt a levélalak, melyet a szerző nagyszerűen alkalmaz minden alkalommal.

A „Levelek a világnézetéről“ tájékoztatást adnak a felnőttebb diákok számára. A szerző sokoldalú tudása, alapos tanultsága, nagy olvasottsága.

minden egyes fejezetben kiviláglik az olvasó lelkét legjobban érdeklő kérdések tárgyalásában. Írása mindvégig a szeretet hangja, a tanító szerető szava tanítványa felé s ez a szerető melegség a leveleket mindvégig átjárja.

Szerető gonddal figyeli a mai fiatal lelkének hajladozását és jól tudja, mit jelent, ha korunk általános hitetlenségének, nem hívésének, kétkedésének csak a lehelete is érinti az ifjú szívüket. Éppen ezért a levelek gondolatmenetének gerincét az a mindjobban kiélesedő ellenétét teszi, mely egyrészt a keresztény világnézet, másrészt a fajelmélet és a kommunista világfelfogás között áll fenn. A szerző bőséges idézettel, tanítással példával összehasonlítja a keresztény és nem keresztény erkölcs tanításait. Érvései találók, meggyőzők, világosak, mindenki szívéhez szólók. „Mi csak éltünk egy hitből, amely már nem volt a mi hitünk, amelyet elvesztettünk, eltékozoltunk. De vajjon miből élnek majd unokáink?” — idézi H. Taine-t, a híres pozitívista esztétikust (5. l.). Ez s a többi, ehhez hasonló jóslás teljesedett rövid néhány évtized alatt. Ezért foglalkozik a szerző különösen aggódó lelkiismerettel a hitetlenség világnézeti kihatásaival, az ateista és vallásellenes írók lelki befolyásairól (Írástudók árulása, 19—22. l.), a hitetlen és elbizakodott tudósok mindent legázoló túlkapasainak következményeiről (A tudomány aposztóziája, 22—27. l.).

Külön fejezetben szól a test túlhajtott műveléséről, (Testkultúra, 40—46. l.) a sport és rekordőrület „vad hajtásairól”, aztán az elhatalmasodott, mindent magával rántó anyagias világnézetéről (Az aranyborjú 46—52. l.). — Az utolsó levél: *A diadalmas világnézet*, a krisztusi élet diadalmas himnusza, melynek mottója Schütz Antaltól a mai programunk: „*Világnézet annyi, mint elméleti és gyakorlati eligazodás a létben, különösen az emberi életben.*” (60. l.)

A gazdag tartalmú idézetgyűjtemény megint bőséges választékot nyújthat a kérdéssel foglalkozó szónokoknak, amellet, hogy tanár, nevelő és szülő sokszorosan elmélkedhetik az olvasottakon és örömmel adhatja a leveleket olvasmányul a gondjaira bízott fejlődő ifjúságnak.

Diósi Géza dr.

KÜLFÖLDI TANITÁSI MOZGALMAK.

(Külföldi folyóiratok nyomán.)

1. Leánynevelés az új német középiskolában. Az új német iskolarendelet megszünteti a leánygimnáziumot és a leányok egyedüli középiskolája az Oberschule. Megszünteti ezzel azt a rendszert, hogy a leányok ugyanazon középiskolai nevelésben részesüljenek mint a fiúk. A leányok Oberschuléja felső tagozatán (VI—VIII. osztály) nyelvi és háztartási csoportra oszlik. Ez utóbbiban nagyobb óraszámmal szerepelnek az ú. n. *női hivatás tárgyai*. Az Utasítás szerint a leányiskolák nevelő feladata abból a hivatásból folyik, melyet a német nőnek és anyának a háztartásban, hivatásban és népközösségben is be kell töltenie. Ez a megállapítás a női hivatás tárgyainak különös fontosságát ad. Minden ide vágó szakismeret, de különösen a háztartásvezetés, otthonalakítás és gyermeknevelés szoros össze-